

Prikaz

Rukopis primljen 26. 10. 2021.

Prihvaćen za tisak 11. 11. 2021.

<https://doi.org/10.22210/govor.2021.38.12>**Iva Bašić***ibasic@ffzg.hr*

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Hrvatska

XXXV. međunarodni znanstveni skup HDPL-a *Jezik u digitalnom okruženju*. Osijek, Hrvatska, od 9. do 11. rujna 2021. godine

Trideset peti međunarodni znanstveni skup Hrvatskoga društva za primijenjenu lingvistiku održan je u Osijeku od 9. do 11. rujna 2021. godine. Konferencija HDPL-a održava se svake godine, a samo je prošle godine održana internetskim putem zbog važećih epidemioloških mjera uslijed pandemije koronavirusa. Organizacijski je odbor ovogodišnje konferencije, s predsjednicom izv. prof. dr. sc. Tanjom Gradečak i tajnicom doc. dr. sc. Anom Mikić Čolić, vrlo uspješno pripremao konferenciju i prilagođavao se svim zahtjevima u pandemiji koronavirusa. Iako su i predavači i organizatori do posljednjega trenutka bili u iščekivanju konačne odluke o načinu održavanja konferencije, na veselje svih, konferencija je održana uživo na Filozofskome fakultetu u Osijeku. Konferencija HDPL-a kontinuirano okuplja članove HDPL-a, ali i druge istraživače, profesore, nastavnike, učitelje, prevoditelje i stručnjake. Ovogodišnja je tema konferencije "Jezik u digitalnom okruženju" privukla i stručnjake iz računalnoga područja, s posebnim naglaskom na računalni pristup u proučavanju jezika. S obzirom na modalitet *online* nastave (u osnovnim i srednjim školama, na fakultetima i drugim obrazovnim institucijama) i zahtjeve koji s njom dolaze, neka su predavanja propitala njihov utjecaj na kvalitetu nastave, govorne uvjete, stav i preferencije učenika, studenata, nastavnika itd. Konferencija je trajala tri dana, a izlaganja su u jutarnjim i popodnevним satima bila raspoređena u četiri paralelne sekcije.

Na svečanom otvorenju konferencije, osim pozdravljanja i iskazivanja dobrodošlice na skup i u Osijek predsjednice Organizacijskoga odbora Tanje Gradečak i tajnice Ane Mikić Čolić, nekoliko je riječi sudionicima uputio i dekan Filozofskoga fakulteta u Osijeku. U prvoj su jutarnjoj sekciji bile zastupljene fonetske teme, od kojih su na sva tri predavanja izlagači ili koautori bili članovi Odsjeka za

fonetiku Filozofskoga fakulteta u Zagrebu. Prvo je predavanje održao prof. emeritus Damir Horga u koautorstvu s Jordanom Bićanićem pod naslovom *Govor pod maskom*, dok su drugo predavanje održale Iva Bašić i Zdravka Biočina pod naslovom *Akustička analiza govora s različitim pokrivalima za lice*. Oba su predavanja predstavila rezultate istraživanja u kojima su ispitani utjecaji maske na razumijevanje i prepoznavanje govora te kvantitativni i kvalitativni utjecaji prigušenja različitih pokrivala za lice na govor. U izlaganju *Sociofonetski pristup naglasnim dvostrukostima* autorica Lare Švigir i Ive Bašić ispitani su stav i stupanj poželjnosti govornika hrvatskoga jezika (polustručnjaka i nestručnjaka) prema čestotnim naglasnim dvostrukostima.

U drugoj su sekciji održana izlaganja s temama roda i spola u hrvatskome i engleskome jeziku, anatomskoga nazivlja u mrežnim izvorima te nazivlja igrifikacije i videoigara. Druga je sekcija bila usmjerena na jezik manipulacije u medijskome diskursu, *online* nastavu te digitalne komunikacijske kanale u hrvatskome i njemačkome jeziku. Posljednja je jutarnja sekcija vrlo zanimljivim naslovima i predavanjima privukla interes brojnih sudionika, a predstavljena su izlaganja s temama dobno specifičnih razlika u *online* komunikaciji, pandemijskoga humora na internetskim stranicama te karakteristika vizualnoga diskursa.

Prvo je plenarno izlaganje održala Renata Geld, izvanredna profesorica na Odsjeku za anglistiku Filozofskoga fakulteta u Zagrebu, pod naslovom *Language, (situated) creativity and conceptual integration | Jezik, (situirana) kreativnost i konceptualna integracija*. U zanimljivome predavanju s aktualnom temom u kojoj se većina nas zatekla u prethodnoj pandemijskoj godini, izlagačica je propitala ulogu kreativnosti u jezičnoj djelatnosti u *online* predavanjima. S obzirom na kreativnost u jeziku samome, njegov značaj i poučavanje, problematizirane su perspektive pojedinca i zajednice te njihova sprega.

Nakon ručka, popodnevna su predavanja prvoga dana s jednakim zanimanjem zaokupila interes sudionika konferencije. Fonetske su teme bile zastupljene i u drugome dijelu dana: Gracija Golub, u zajedničkome radu s Anom Vidović Zorić s Odsjeka za fonetiku Filozofskoga fakulteta u Zagrebu, predstavila je temu poštapalica u emisijama hrvatske javne televizije, a o netečnostima se govorilo i u sljedeća dva predavanja. Gordana Hržica predstavila je temu netečnosti u pripovijedanju odraslih govornika hrvatskoga jezika s logopedskoga stajališta, a Iva Bašić i Daša Grković izložile su rezultate istraživanja o disfluentnostima kod (ne)izvornih govornika hrvatskoga i španjolskoga jezika. U paralelnim sekcijama obrađene su teme sintaktičke složenosti dječjega diskursa, motivacijskih razlika u usvajanju drugoga jezika,

digitalnoga jezika, računalnih alata u istraživanjima dvojezičnosti, vizualne komunikacije u e-učenju te aplikacija MultiDis. Predstavljene su i analize utjecaja pandemije na oživljavanje govora diktature i uporabu ratnih metafora, uloga tzv. *big data* resursa u istraživanju metafora te narativnost u *online* svjedočanstvima o potresu.

Znanstveni dio prvoga konferencijskoga dana završio je dvama plenarnim izlaganjima: izlaganjem redovite profesorice Vesne Bagarić Medve i izvanrednoga profesora Leonarda Pona s Odsjeka za njemački jezik i književnost Filozofskoga fakulteta u Osijeku pod naslovom *Koherencija pisanoga teksta u stranome jeziku: rezultati KohPiTekst projekta* te izlaganjem Mihaele Matešić, izvanredne profesorice na Odsjeku za kroatistiku Filozofskoga fakulteta u Rijeci i Slobodana Belige, poslijedoktoranda na Odjelu za informatiku Filozofskoga fakulteta u Rijeci pod nazivom *Istraživanje krizne komunikacije u digitalnom okruženju u doba pandemije*. U prvome plenarnome izlaganju predstavljene su kohezija i koherencija kao ključne komponente diskursne kompetencije kroz opsežno istraživanje. Cilj je istraživanja bio opisati i usporediti obilježja i načine postizanja koherencije te čimbenike koji utječu na (ne)koherentnost. Na tekstovima korisnika njemačkoga, engleskoga, mađarskoga, francuskoga i hrvatskoga kao stranoga jezika dobiveni su rezultati koji upućuju na razlike u obilježjima koherencije, ali ne i na transfer koncepta koherentnosti teksta iz prvoga u strani jezik.

U drugome plenarnome predavanju, izlagači su predstavili projekt HZZZ-a "InfoCoV: višeslojni okvir za karakterizaciju širenja informacija putem društvenih medija tijekom krize COVID-19", kojim se istražila krizna komunikacija u digitalnome okruženju. U predavanju su prikazani ciljevi projekta, metode te rezultati istraživanja provedenih na korpusu društvenih mreža i internetskih portala s vijestima, u razdoblju od početka pandemije do kraja trećega vala.

Na kraju prvoga dana održan je svečani domjenak u Hotelu Osijek na kojem su se nastavile diskusije vezane uz održana i nadolazeća predavanja, uspostavljene su nove suradnje i prijateljstva, a neka postojeća su nastavljena i iznova osvježena. U ugodnome društvu te vedrome raspoloženju organizatori i sudionici skupa priveli su prvi dan konferencije kraju.

Drugi je konferencijski dan započeo sljedećim tematskim sekcijama: sudjelovanje studenata u *online* nastavi engleskoga jezika, poučavanje i učenje drugoga ili stranoga jezika u mješovitim učionicama, izazovi učenja i poučavanja hrvatskoga kao nasljednoga jezika, kognitivnolingvističke metode u poučavanju, uporaba kohezije u diskursu osoba s afazijom, strategije intenzifikacije pridjeva u talijanskome i

hrvatskome jeziku, glagoli u funkciji neodobravanja, antonimija itd. Nakon kraće stanke za kavu održana je izborna skupština HDPL-a nakon koje je održano plenarno predavanje Marianne Bolognesi, izvanredne profesorice na Odsjeku za suvremene jezike, književnosti i kulture Sveučilišta u Bologni. U predavanju pod naslovom *If #corona doesn't take you out, can I? Covid discourse on Twitter / Ako te #korona ne uzme, mogu ja? Diskurs o covidu na Twitteru* autorica je istaknula da su kraće objave na internetu svojevrsno plodno tlo za istraživače, kako za epidemiologe u kontekstu epidemije koronavirusa, tako i za lingviste, komunikacijske stručnjake i znanstvenike koji na taj način pristupaju stavovima, vjerovanjima, svijesti i reakcijama pojedinaca na određenu situaciju. U predavanju se ponajviše raspravljalo o objavama na društvenoj mreži Twitter, vrstama metafora koje su korištene (ponajviše ratne), o načinu na koji su se mijenjale tijekom razvoja pandemije i u konačnici, o važnosti multidisciplinarnoga pristupa proučavanju jezika.

Nakon stanke za ručak koja je provedena u ugodnome raspoloženju svih sudionika, uslijedila su popodnevna predavanja u paralelnim sekcijama. Predstavljena su zanimljiva istraživačka pitanja: kako smo naučili engleski jezik – u školi ili životu, koriste li mladi srbizme, kako se koriste kohezivna sredstva u pisanome tekstu na njemačkome i engleskome jeziku, kako se koriste veznici u srodnim jezicima, kako studenti prepoznaju različite varijetete engleskoga jezika itd. Osim zanimljivih i tematski šarolikih predavanja, predstavljene su i dvije knjige: *Naglasak na naglasku* Blaženke Martinović, Elenmari Pletikos Olof i Jelene Vlašić Duić u izdanju Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli (2021.) i *Hrvatski od A do C* Ane Mikić Čolić u izdanju Filozofskoga fakulteta Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku (2021.). Knjiga *Naglasak na naglasku* donosi već poznata, ali još uvijek aktualna akcentološka previranja, ali i novine koje se ogledaju u opisivanju dinamičkoga naglaska te revidiranju naglasnoga inventara i raspodjelnih pravila standardnoga jezika na temelju analize govora kompetentnih govornika, dok je *Hrvatski od A do C* zbirka zadataka za učenje i vježbanje hrvatskoga kao stranoga jezika. Predstavljena je kao radni i nastavni materijal koji obuhvaća zadatke za sve jezične razine – od A do C te omogućuje nastavniku odabir onih zadataka koji se u određenome trenutku učenja pokažu prikladnima.

Na kraju drugoga konferencijskoga dana održano je plenarno predavanje redovite profesorice Marije Omazić s Odsjeka za engleski jezik i književnost Filozofskoga fakulteta u Osijeku i Nataše Pavlović, izvanredne profesorice s Odsjeka za engleski jezik i književnost Filozofskoga fakulteta u Zagrebu pod naslovom *Prevođenje u*

digitalnom okruženju. U predavanju su predstavljene relevantne tehnološke trendove i njihove implikacije za konceptualizaciju prevodjenja, ali i etičke dileme budućega razvoja uslijed odnosa čovjeka i tehnologije.

Posljednji je treći dan konferencije započeo plenarnim predavanjem Gorana Tanackovića Faletara, izvanrednoga profesora na Odsjeku za hrvatski jezik i književnost Filozofskoga fakulteta u Osijeku pod naslovom *Internet, ponos i predrasude: komunikacija u mreži (ne)znanja o svijetu*. U izlaganju su problematizirani stereotipi vezani uz pripadnike drugih skupina u odnosu na sustave zajedničkih vrijednosti, formativnih uvjerenja i etičkih načela različite ljudske zajednice. Cilj je predavanja bio raščlaniti kognitivne mehanizme koji omogućuju brzo širenje i dugotrajnost jednom uspostavljenih stereotipa na temelju teorije konceptualne integracije te navedeno promotriti u kontekstu različitih aspekata internetske komunikacije.

Posljednjim nizom predavanja u paralelnim sekcijama predstavljene su sljedeće teme: ženski i muški svijet u hrvatskim poslovicama, frazemi u talijanskome i španjolskome jeziku, prevodjenje frazema, izražavanje hrvatskih predškolaca, mobilno učenje u nastavi engleskoga kao stranoga jezika, metafora u internetskome diskursu, politička retorika, digitalna kompetencija nastavnika i konceptualna metafora u politici. U posljednjoj je sekciji održano izlaganje *Intonacije u političkim govorima* triju koautorica: Elenmari Pletikos Olof i Jelene Vlašić Duić s Odsjeka za fonetiku Filozofskoga fakulteta u Zagrebu te Jagode Poropat Darrer.

U podnevnim satima svečano je zatvorena XXXV. međunarodna znanstvena konferencija HDPL-a *Jezik u digitalnom okruženju* na Filozofskome fakultetu u Osijeku. S ukupno 67 održanih predavanja, od kojih je šest bilo plenarnoga tipa, možemo reći da je konferencija uspješno organizirana i održana te da su organizatori i sudionici svojim prisustvom, izlaganjima i plodonosnim raspravama osvježili konferenciju i vratili nam onu atmosferu i radni zanos koji su bili prisutni na prethodnim konferencijama HDPL-a. Svakako valja pohvaliti sav uloženi trud Organizacijskoga odbora XXXV. HDPL-a, posebice predsjednicu Tanju Gradečak i tajnicu Anu Mikić Čolić te im zahvaliti za pristupačnost, srdačnost i pomoć koju su nam neprekidno, prije, tijekom i poslije konferencije upućivale. S tim mislima, nadamo se da će iduća konferencija biti jednako uspješna te joj se unaprijed veselimo.